

17 december 2017

'HOOP VOOR DEZE TIJD!'

Bijbellezing: Lukas 1, vers 5-25 en 57-64

Eigenlijk zit de boodschap van deze preek verstopt in de eerste woorden waar Lukas zijn verhaal mee begint: 'in de dagen van Herodes, de koning van Judea'. Op het eerste gezicht lijkt hier misschien weinig boodschap in te zitten, het is gewoon een tijdsaanduiding. Vroeger had men nog niet de jaarkalender die wij nu kennen, vandaar dat men de tijd aangaf met 'toen die en die regeerde'. Maar met deze woorden 'in de dagen van Herodes, de koning van Judea' gaf Lukas meer aan dan welke koning er op dat moment, aan het begin van onze jaartelling, regeerde. Want Herodes, de koning van Judea, was geen joods koning. Hij was aangesteld door de Romeinen om dat lastige volkje Israel onder de duim te houden. Waar waren die koningen van Israel en van Juda dan? Zoals je steeds in het Oude Testament leest: 'in de tijd van de koning David', of 'toen Hizkia koning was over...' Er waren geen joodse koningen meer. Het koninkrijk Israel was opgehouden te bestaan. Israel was een provincie geworden van het grote Romeinse Rijk.

Dat Israel geen Koninkrijk meer was, had het volk behoorlijk verdeeld. Er waren allemaal groeperingen gekomen, die ieder op zijn eigen manier in deze tijd stond. Je had bijvoorbeeld de Zeloten, een radicale partij die koste wat het kost het juk van de Romeinse overheersing van zich af wilde schudden. Men pleegde daarom aanslagen. Men werd ook dikwijls opgepakt. (Barabbas, die in Jezus' plaats is vrijgelaten door Pilatus, is mogelijk zo'n radicale Zeloot geweest.) ... Je had ook nog een andere partij, die niets van dit geweld moest hebben. Dat waren de Farizeeërs. Zij zagen in de overheersing door de Romeinen het oordeel van God over het volk Israël. Er was daarom maar een antwoord op de Romeinse overheersing en dat was bekering tot God. Weer de Wet van God in ere herstellen, tot in de kleinste details. God weer serieus nemen, want dan zal de HEERE Israël weer serieus nemen. ... Er was ook nog een andere partij die wars was van het geweld en dat waren de Sadduceeën en de overpriesters. Maar zij hadden een andere reden waarom zij tegen het geweld tegen de Romeinen waren. Zij vonden het namelijk wel prima die Romeinse overheersing. Eigenlijk waren ze heel pragmatisch, heel praktisch: 'het is niet anders, laten wij het beste er maar van maken. Als je je vijand niet kan wegjagen, dan kan je beter zo goed mogelijk vrienden met hem worden.'

Waarom vertel ik dit stukje geschiedenis? Om aan te geven wat een donkere tijd het is geweest, waarover Lukas ons begint te schrijven. Lang geleden had God aan koning David beloofd 'Uw huis en uw koningschap zullen voor uw ogen voor eeuwig vaststaan en uw troon zal voor eeuwig zeker zijn.' Maar nu zat er een niet jood, niet een afstammeling van David op de troon van Israel, maar een heiden. Het koninkrijk van Israel was verleden tijd. Het volk was sterk verdeeld over hoe men in deze tijd moest staan, hoe men hier mee moest omgaan... En God, waar was hun God eigenlijk? Liet Hij nog van Zich horen? De laatste profeet waar het Oude Testament mee afsluit, leefde in ongeveer 400 voor Christus. Na Maleachi, vier eeuwen geleden, had er niet meer zo'n profetische stem geklonken...en leek de hemel dicht.

'In de tijd dat Herodes koning van Judea was...', dat is dus niet zomaar een tijdsaanduiding, nee, met deze tijdsaanduiding is eigenlijk alles gezegd. ... Maar dan gaat Lukas vertellen over een priester, Zacharias. Want ja, ondanks de Romeinse overheersing, ondanks de grote verdeeldheid binnen het volk Israel, ging de tempeldienst

door. Lukas vertelt over Zacharias, een wat oudere priester, en zijn vrouw Elisabeth. Met enkele pennestreken tekent hij hun leven: Zacharias en Elisabeth waren rechtvaardig (vers 6), zij waren diep gelovig en Godvrezend. Zij behoorde tot die groep joden die ondanks de crisis dicht bij de Here God wilde blijven leven en in gehoorzaamheid aan Hem wilde leven. Maar wat jammer was: zij waren oud en kinderloos. Hun geslacht zal uitsterven en het was de vraag wie er straks voor hen zal zorgen...

Maar zover zijn wij nog niet. Op het moment dat Lukas ons beschrijft, mocht deze Zacharias dienst doen in de tempel. Hij mocht als priester het reukoffer brengen en de menigte mensen bij de tempel zegenen. Prachtig! Maar dan opeens verschijnt er tijdens dit bijzondere werk een engel aan Zacharias en die vertelt hem – nadat Zacharias een klein beetje van de schrik bekomen is – dat hij een zoon zal krijgen. En dat is niet het enige..., de naam van de zoon wordt Zacharias ook al bekend gemaakt... en de weg die zijn zoon zal gaan in het leven, wordt ook al bekend gemaakt... Zacharias' zoon zal een dienaar van God mogen zijn. Nee, geen priester zoals zijn vader. Een profeet! Een profeet 'in de geest en de kracht van Elia', zegt de engel. Een profeet van het formaat 'Elia'. Een groots profeet zal Zacharias' zoon zijn, die, precies zoals Elia lang geleden had gedaan, het volk zal oproepen om zich te bekeren, om een keuze te maken. En zijn profetische taak zal niet zonder uitwerking zijn..., want er zal een grote verandering komen. 'Velen van de Israëlieten zullen zich bekeren tot de Heere, hun God', zo zegt de engel. 'Het hart van de vaders zal tot de kinderen bekeerd worden en de ongehoorzamen tot de bedachtzaamheid van de rechtvaardigen.' Even in mijn eigen taal: 'er zal weer harmonie, vrede, eensgezindheid komen onder het volk..., vrede tussen vaders en kinderen die op dit moment allemaal hun eigen politieke voorkeur hadden en die allemaal aanhangers van verschillende groeperingen zijn geworden in deze donkere periode van Israel. Ze zullen elkaar straks weer terugvinden en zich samen opnieuw richten op God.' En degenen onder het volk die Gods wetten zijn vergeten, die er moe zijn van geworden omdat het toch allemaal niet uithaalt hoe je leeft, of die er gewoon geen zin in hadden..., diegenen zullen weer opgescherpt worden en opnieuw Gods wetten willen volgen en dienen.' Israel zal weer echt een 'volk van de Heere' worden.

Wat een boodschap krijgt Zacharias te horen... ! Wat zal er veel gaan veranderen! In zijn eigen leven, maar ook in het leven van heel het volk Israel! Wat zal er veel gaan veranderen. *Alles* zal gaan veranderen voor deze heel donkere periode van Israel! Nu was er geen koning van Israel op de troon, een sterk verdeeld volk, geen profeten meer..., maar wat zegt de engel nu...?!... Er zal een profeet komen zo groots en krachtig als Elia! Prachtig! En wat klopt het ook geweldig met het Oude Testament. Want Maleachi – die ik zojuist al even noemde – die de afsluiting vormt van het Oude Testament, die (zeg maar) het laatste Bijbelboek van het Oude Testament heeft geschreven... deze Maleachi had op de laatste pagina van zijn boek, op de laatste pagina van het Oude Testament vier eeuwen geleden geschreven, dat er een nieuwe Elia zal komen.... en kijk: hier komt hij! Het zal de zoon van Zacharias zijn. God gaat weer spreken door Zijn profeten! En God zal weer een Koning geven. Want de zoon van Zacharias, die aanstaande profeet zal de wegbereider zijn van de nieuwe Koning van Israel. God brengt een totaal nieuw begin: een nieuwe profeet, een nieuw Koninkrijk, een volk dat God weer gehoorzaam zal zijn.

Ja, hoe het straks allemaal zal gaan lopen..., dat is nog een heel verhaal... Zacharias kon het aanvankelijk niet eens geloven, zo vertelt Lukas. En Johannes, zijn zoon, de nieuwe Elia, zal later zelf ook op een keer in geloofstwijfel raken: 'bent U het nou, of verwachten wij toch een ander?', zo zal Johannes straks aan Jezus laten vragen. En de weg van Koning Jezus, waar Johannes de wegbereider, de heraut van mag zijn, die weg van Koning Jezus zal uiteindelijk een

lijdensweg blijken te zijn, richting het kruis.... Er is nog heel wat om te vertellen en bij stil te staan, Lukas is nog maar aan het begin van zijn verhaal.., maar wat ik u vanmorgen uit deze geschiedenis wil meegeven, dat is dit: *juist in die heel donkere periode van Israel was God blijktbaar niet afwezig... , maar was Hij bezig om Zijn plan te ontvouwen en een nieuw begin te maken.* Dat vind ik zo'n kostbare boodschap: in die donkere periode van Israel, 'in de dagen van Herodes, de koning van Juda', was God niet afwezig, maar was God bezig om een nieuw begin te maken, om Zijn werk te vervolgen.

Vanuit deze geschiedenis die Lukas ons vertelt, put ik dan ook hoop voor onze tijd! Ik weet niet of u deze tijd als een donkere tijd beleeft, maar ik hoor het nog wel eens om mij heen. Ouderen die zich zorgen maken over de tijd waarin hun kinderen en kleinkinderen moeten opgroeien. Niet dat wij het niet goed hebben in ons land hoor – laten wij dankbaar zijn! – maar wat er allemaal in de wereld gebeurt, in de wereldpolitiek. Machthebbers die zich met elkaar aan het meten zijn en elkaar lijken uit te dagen. Diverse landen waarin oorlogen worden uitgevochten, waar weer allemaal andere landen bij betrokken zijn en daardoor met elkaar in conflict zijn. Maar ook die verdeeldheid van Zacharias' tijd is wel herkenbaar: al die stemmen die tegen elkaar in roepen, die versplintering in de samenleving, die scherpe meningen over andere groepen of culturen.... En wat God betreft... hebben wij de laatste tijd nog wel iets van God gehoord? Waar is God in onze maatschappij..., in onze samenleving..., in onze wereld? Ik word er wel eens een beetje somber van. Laatst had ik bijvoorbeeld een verjaardag en het eerste gesprek dat ik had – zo gaat het als ze erachter komen dat je dominee bent – het eerste gesprek ging over een kerkelijke gemeente die steeds kleiner werd. De mensen waaierden uit naar allemaal andere kerken, daar was het beter en aansprekender, maar goed, ook daar bleven zij niet. Ze konden blijktbaar nergens vinden wat zij wilden... En het tweede gesprek dat ik volgde, ging ook over een kerk in een ander dorp en in die gemeente, die altijd wel een behoorlijke gemeente was geweest, kon men nu geen ambtsdragers vinden en liepen de financiën terug... Dat is allemaal kerkelijk gepraat, moet je ook niet teveel van horen misschien, vooral niet op een verjaardag, maar het zijn toch sombere berichten... en dat naast al het nieuws uit de wereld en uit de maatschappij... .... *Maar wat is het dan heerlijk om nu in de Adventstijd weer die bekende geschiedenis van Zacharias te lezen en te herlezen waarin wij horen over God Die midden in die sombere periode van Israel op Zijn manier in het verborgen doorgaat met Zijn werk.* Wat is het bemoedigend om te lezen over God Die in de duisternis niet afwezig is, maar juist in die duisternis prachtige dingen tot stand gaat brengen. Wat niemand misschien had verwacht.... Wat niemand misschien nog had durven hopen... *Gemeente, wij hebben een God Die verder gaat... door de crisis heen..., door het oordeel heen... Hij laat niet los het werk van Zijn handen!*

Zacharias, zijn naam betekent: 'God gedenkt'. God gedenkt inderdaad. God vergeet Zijn kinderen niet. God vergeet Zijn volk Israel niet. God vergeet Zijn kerk niet. ... God vergeet u en jou niet. Hij gaat door met Zijn werk. Door de duisternis heen.

Als ik die geschiedenis lees en herlees..., dan blijft bij mij nog wel de vraag hangen: waarom zou God nu die Zacharias en Elisabeth hebben uitgekozen hè? Zou dat te maken hebben met dat zij rechtvaardig waren, dat zij heel godsdienstig waren? Nou misschien, maar aan de andere kant: Zacharias' geloof was niet zo heel voorbeeldig. Als er nota bene een engel naast je staat en toch kan je zijn woorden niet geloven... Zacharias zegt tegen de engel: 'hoe kan het? Ik ben oud en...' Waarop de engel antwoordt: 'jij bent oud, maar ik ben Gabriël!'

Zacharias en Elisabeth doen mij denken aan enkele andere echt)paren uit de Bijbel. Abraham en Sara: op hoge leeftijd gekomen en kinderloos. Maar ook de ouders van Simson,

Simson die evenals Johannes geen sterke drank mocht drinken en de kracht van de Heilige Geest mocht ontvangen in zijn bediening. De ouders van Simson konden ook geen kinderen krijgen. Het lijkt wel of God vaak juist zulke mensen uitkiest: mensen die in de ogen van hun tijd kansloos zijn. Mensen die zichzelf aan de rand van de maatschappij ervaren.. waren. Of God daarom deze mensen heeft uitgekozen, dat weet ik niet, maar in ieder geval laat God hiermee zien dat het echt *Zijn werk* is. God haakt niet aan bij onze mogelijkheden en onze goede wil. God maakt juist het onmogelijke mogelijk. God gaat een weg, waar onze weg dood is gelopen. God geeft perspectief, waar wij het zoeken en turen moe zijn geworden. God weet hoe het verder moet, als wij het niet meer weten... Nu, als dat geen bemoediging is!

En wat ik dan ook zo bijzonder vind: Zacharias' gebed krijgt dus toch nog een plaats in Gods plan. Misschien was hij al lang gestopt met bidden om een kind. Of misschien bad hij nog, voor zijn gevoel tegen beter weten in. Maar zijn onverhoorde gebed wordt door God in Zijn plan opgenomen, en hoe! ... Ik lees hier niet in dat alle onverhoorde gebeden van ons toch nog verhoord zullen worden zoals wij dat willen, maar blijktbaar vergeet God de gebeden niet die wij op Hem af hebben gevuurd. God gaat er op Zijn manier mee verder... met soms een heel verrassende en genadevolle wending. Dat blijkt maar uit de woorden van de engel.

Wat moet u met deze geschiedenis, als het morgen weer maandag is? Ik hoop dat deze geschiedenis uw vertrouwen in God versterkt... en dat deze geschiedenis u helpt om in deze wereld met hoop en verwachting te leven. Hoop en verwachting voor deze wereld, omdat God juist ook in de duistere perioden nieuwe dingen tot stand brengt. Ondanks onverhoorde gebeden. Ondanks schijnbaar doodlopende wegen. Houd je ogen en oren open. Houd uw ogen verwachtingsvol omhoog. En laat u zich door God inschakelen. God wilde zelfs zo'n oud echtpaar tot een onmisbare schakel in Zijn reddingsplan maken. God wil ook u en mij onderdeel laten zijn van dat volk, waarover de engel vertelde, dat volk dat zal leven in harmonie met elkaar, dat Gods woorden serieus zal nemen en helemaal voor God zal gaan. Als wij zo op God gericht zullen zijn... en de komst van Jezus zullen voorbereiden..., dan valt er nog heel wat te verwachten voor deze wereld! Er is hoop voor deze tijd!

